

זכאין אינון מאריהון דתשובה דהא בשעתא חדא ביומא חדא ברגעא חדא (דף קכט ע"ב) קריבין לגבי קדשא ברין הוא, מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים גמורים דאתקריבו גבי קדשא ברין הוא בכמה שנין. אברהם לא עאל באינון יומין עלאין עד דהוה סיב פמה דאתמר. וכן דוד דכתיב (מלכים א א) והמלך דוד זקן בא בימים. אבל מאריה דתשובה מיד עאל ואתדבק ביה בקודשא ברין הוא.

רבי יוסי אמר תנינן אתר דמאריהון דתשובה קיימי ביה, בההוא עלמא, צדיקים גמורים לית לון רשו לקיימא ביה, בגין דאינון קריבין למלפא נתיר מפלהו, ואינון משכי עליהו ברעותא דלפא תיר ובחילא סגיא לאתקרבא למלפא.

תא חזי, פמה אתרין מתוקנין ליה לקודשא ברין הוא בההוא עלמא, ובכלהו בי מותבי לון לצדיקים. כל חד וחד לפום דרגיה פדקא חזי ליה.

בתיב, (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך, דקדשא ברין הוא קריב לון לגביה דסלקין אינון נשמתין מתתא לעילא ולא תאחדא באחסנתיהון דאתתקנן להו. ישכן חצריך, אלין אתרין ודרגין לבר, ומאן אינון, פמה דאת אמר (זכריה א) ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה. והאי הוא דרגא בין קדישין עלאין.

ומאן דזכאין לדרגא דא, אינון שליחן דמארי עלמא כאינון מלאכין ועבדין שליחותא תדיר ברעותא דמאריהון, בגין דאלין (אתקדשו) תדיר בקדושה ולא אסתאבו.

אשריהם בעלי התשובה, שהרי בשעה אחת ביום אחד [כפעם אחת] ברגע אחד קרבים לקב"ה, מה שלא היה כף אפלו לצדיקים גמורים שהתקרבו לקב"ה בכמה שנים. אברהם לא נכנס באותם הימים העליונים עד שהיה זקן, כמו שנאמר. וכן דוד, שכתוב (מלכים א א) והמלך דוד זקן בא בימים. אבל בעל התשובה מיד נכנס ונדבק בקב"ה.

רבי יוסי אמר, שנינו, המקום שבעלי התשובה עומדים בעולם ההוא, אין לצדיקים גמורים רשות לעמד בו, משום שהם קרובים למלך יותר מכלם, והם מושכים עליהם ברצון הלב יותר ובכח רב להתקרב למלך.

בא ראה, פמה מקומות מתקנים לקב"ה בעולם ההוא, ובכלם בית מושבים לצדיקים, כל אחד ואחד לפי דרגתו כראוי לו.

בתוב (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך, שהקדוש ברוך הוא מקרב אותם אליו, שעולים אותם הנשמות ממטה למעלה ולהאחזו בנחלתם שנתקנה להן. ישכן חצריך - אלו המקומות והדרגות שבהן, ומי הם? כמו שנאמר (זכריה א) ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה. וזהו דרגה בין קדושים עליונים.

וכי שזכאים לדרגה הזו הם שליחים של רבון העולם, כמו אותם המלאכים, ותמיד עושים שליחות ברצון רבונם, משום שאלו [הקדשו] תמיד בקדושה ולא נטמאו. כמו כן מי שנטמא בעולם הזה, הוא מושך עליו רוח טמאה, וכשיוצאת ממנו נשמתו, מטמאים אותו, ומדורו בין אותם הטמאים, ואלו הם המזיקים של העולם.

כגוונא דא, מאן דאסתאב בהאי עלמא איהו משין עליה רוח מסאב,

כמו שפמשיף אדם את עצמו בעולם הזה - כך הוא מדורו ונמשך באותו העולם [ואותן רוחות הטמאות מטמאות אותו ומכניסות אותו לניהם].

כא ראה, מי שמתקדש ושומר את עצמו בעולם הזה שלא יטמא, מדורו בעולם ההוא בין אותם קדושים עליונים ועושים תמיד שליחות, ואלו עומדים בחצר, כמו שנאמר (שמות כז) את חצר המשכן.

ויש אחרים שהם בפנים יותר שאינם בחצר, אלא בבית, כמו שנאמר (תהלים סה) נשבעה בטוב ביתך. אמר דוד, נשבעה בטוב ביתך. כיון שאמר ישכן חצריך, למה כתוב נשבעה בטוב ביתך? ישבע בטוב ביתך הנה צריך להיות, כמו שכתוב ישכן! אלא הרי שנינו, אין ישיבה בעזרה אלא למלכי דוד לבדם.

ויש מקום לחסידים עליונים שנקנסים לפנים, ומי הם? ככתוב (במדבר א) והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה ובהרן ובהרן וגו'. וכמה מדורים על מדורים ואורות על אורות נפרדים בעולם ההוא, וכל אחד מתבטא מאור חבירו. כמו שהמעשים נפרדים בעולם הזה, כך גם מקומות ואורות נפרדים בעולם ההוא.

וכא וראה, הרי נאמר שאפלו בעולם הזה, כשאדם ישן על מטתו והנשמות צריכות לשוטט בעולם ויצאו מתוף הגוף, אין כל נשמה ונשמה עולה ומשוטטת לראות בכבוד סבר פני עתיק הימים, אלא כמו שנמשך תמיד וכפי המעשים, כך נשמתו עולה.

וכד נפק נשמתיה מניה מסאבין ליה ומדוריה בין אינון מסאבין ואלין אינון מזיקין דעלמא. כמה דאתמשך בר נש גרמיה בהאי עלמא הכי הוא מדוריה ואתמשך בההוא עלמא (נ"א ואינון רוחי מסאבי מסאבין ליה ואעלין ליה לניהם).

תא חזי מאן דאתקדש ונטיר גרמיה בהאי עלמא דלא אסתאב. מדוריה בההוא עלמא בין אינון קדישין (ד קל ע"א) עלאין ועבדין שליחותא תדיר, ואלין קיימי בחצר כמא דאת אמר, (שמות כז) את חצר המשכן.

ואית אחרנין דאינון לגו תיר, דלאו אינון בחצר אלא בביתא כמא דאת אמר, (תהלים סה) נשבעה בטוב ביתך. אמר דוד נשבעה בטוב ביתך, כיון דאמר ישכן חצריך, אמאי פתיב נשבעה בטוב ביתך, ישבע בטוב ביתך מיבעי ליה כמה דכתיב ישכן. אלא הא תנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו.

ואית אתר לחסידי עליונין דעילי לגו, ומאי אינון, כדכתיב, (במדבר א) והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובעניו וגו'. וכמה מדורין על מדורין ונהורין על נהורין מתפרשן בההוא עלמא, וכל חד אכסיף מנהורא דחבריה, כמה דעובדין אתפרשן בהאי עלמא הכי נמי דוכתיב ונהורין מתפרשן בההוא עלמא.

ותא חזי הא אתמר דאפילו בהאי עלמא כד בר נש נאים על ערסיה, ונשמתין אצטריכו לאתשוטטא בעלמא ונפקו מגו גופא, לאו כל נשמתא ונשמתא סלקא ושטיא למחזי ביקר סבר אפי דעתיק יומין, אלא כמא דאתמשך תדיר וכפום עובדי הכי נשמתיה סלקא.

אי אסתאב איהו נאים ונשמתא נפקא וכל אינון רוחין מסאבין נקטין לה ואתדבקת בהו באינון דרגין תתאין דשטיין בעלמא ואינון מודיעין לה מלין דאינון קריבין למיתי בעלמא, ולזמנין דמודעין לה מלין פדיבן וחיין ביה והא אוקמוה.

ואי זכי בר נש פד איהו נאים, ונשמתיה סלקא אזלא ושטא ובקעא בין אלין רוחין מסאבין, וכלהו מכריזין ואמרין, פנון אתר פנון, לאו דא מסטרנא, ואיהי סלקא בין אינון קדישין ומודעי לה מלה חדא דקשוט.

וכד נחתא כל אינון חבילין טריקין בעאן לאתקרבא בהדה למנדע ההיא מלה, ואינון מודעין לה מלין אחרנין, וההיא מלה דנטלא גו אינון קדישין בין אינון (דף קל ע"ב) אחרנין איהו כעבורא גו תיבנא. והאי (מאן) איהו דזכי יתיר בעוד דאיהו קאים ונשמתא קיימא בהאי עלמא.

בנונא דא כד נפקין נשמתיך מגופא מהאי עלמא, בעאן לסלקא, וכמה תרעין חבילי טהירין קיימי, (1) אי אינון מסטרדיהו כלהו אחדין בהו באינון נפשאן ומסרי לון ביידא דדומה לאעלא לון בגיהנם.

ולבתר סלקן ואחדן בהו ואינון נטלי להון ומכריזי בהו אלין אינון דעברו על פקודי דמאריהון, וכן שטיין בכל עלמא. ולבתר מהדרי להו לגיהנם, וכן עד תריסר ירחי. לבתר תריסר ירחי משתפכי בההוא אתר דאתחזי לון. אינון נשמתיך דזכו סלקי לעילא כמה דאתמר וזכאן בדוכתייהו.

תא חזי, זכאין אינון צדיקיא דאתגניזו להו כמה טבין לההוא עלמא, ולית אתר

בא ראה, אשרי הצדיקים שנגנזו להם כמה טובות לעולם ההוא, ואין מקום פנימי בכל אותם

אם נטמא - הוא ישן והנשמה יוצאת, וכל אותן רוחות טמאות לוקחות אותה, ונדבקת בהן באותן הדרגות התחתונות שמשוטטות בעולם, והם מודיעות לה דברים שקרובים לבא לעולם. ולפעמים שמודיעים לה דברים כוזבים וצוחקים עליה, והרי פרשוה.

ואם זוכה אדם, כשהוא ישן ונשמתו עולה, הולכת ושטה ובוקעת בין הרוחות הטמאות הללו, וכלם מכריזים ואומרים: פנו מקום, פנו. זה אינו מצדנו! והיא עולה בין אותם הקדושים, ומודיעים לה דבר אחד אמת.

ובשיררת, כל אותם מחנות של ערבוך רוצים להתקרב אליה לדעת אותו הדבר, והם מודיעים לה דברים אחרים. והדבור ההוא שנוטלת בתוך אותם קדושים בין אותם האחרים הוא כתבואה בתוך התבן. וזה [מין] הוא זוכה יותר בעוד שהוא עומד והנשמה עומדת בעולם הזה.

כמו כן כשיוצאות הנשמות מהגוף מהעולם הזה, רוצות לעלות, וכמה שומרי הפתח ומחנות מזיקים נמצאים. אם הם מצדים - כלם אוחזים בהם באותן הנפשות, ומוסרים אותם בידי דומה להכניסם לגיהנם.

ואחר כך עולות ואוחזים בהם, והם נוטלים אותם, ומכריזים בהם: אלו הם שעברו על מצוות רבונם. וכן משוטטות בכל העולם. ואחר כך מחזירים אותם לגיהנם, וכן עד שנים עשר חדשים. אחר שנים עשר חדשים הם שוככים באותו מקום שראוי להם. אותם הנשמות שזכו עולות למעלה, כמו שנתבאר, וזכות במקומותיהם.

ואין מקום פנימי בכל אותם

פְּנִימָאָה בְּכָל אֵינּוֹן פְּאִינּוֹן דִּידְעֵי רְזָא
דְּמֵאֲרִיהוֹן וַיְדַעֵי לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ בְּכָל יוֹמָא,
עַל אֲלִין פְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא רְאִתָּה אֱלֹהִים
זוֹלְתָּךְ, יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ.

מָאִי לְמַחְפָּה לוֹ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (איוב לב) חֲכֵה
אֶת אֵיּוֹב בְּדַבְרִים. וְאֲלִין אֵינּוֹן דִּדְחַקִּין
לְמַלְהָ דְחֲכַמְתָּא, וְדִיִּיקִין לָהּ, וּמַחְפָּאֵן לָהּ
לְמַנְדַּע בְּרִירָא דְמַלְהָ, וְאַשְׁתַּמוּדְעָא
לְמֵאֲרִיהוֹן, אֲלִין אֵינּוֹן דְּמֵאֲרִיהוֹן מְשַׁתַּבַּח
בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא, אֲלִין אֵינּוֹן דְּעֵאלִין בֵּין
עֲלֵאִין קְדִישִׁין, וְאֲלִין עֲלֵאִין כָּל תַּרְעֵי
דְלַעֲיָלָא וְלִית מָאֵן דִּימַחֵי בִידְהוֹן, זַכָּאָה
חוֹלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, אַבְרָהָם עָאֵל לְמַנְדַּע וְלְאַתְדַּבְּקָא
בְּמֵאֲרִיָּה פְּדָקָא יְאוּת לְבַתְרָא דְאַקְדִּים
עוֹבְדוֹי בְּקַדְמִיתָא, וְזָכָה בְּאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין,
וְאַתְבְּרָךְ מֵאַתְרָא דְכָל בְּרַכָּאֵן נְפָקִי מִתַּמָּן,
דְּכַתִּיב וַיִּבְרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל.
אַתְרָא דְנִהְרָא דְלֹא פְסָקִי מִימּוֹי לְעֵלְמִין.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא תָּא חֲזִי, דְאַבְרָהָם לָא בְעָא
לְאַתְעַרְבָא בְּנִשְׂי עֵלְמָא וְלְאַתְדַּבְּקָא
בְּשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּגִין
דְנִשְׂיָא דְשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים
וּמַזְלוֹת אֵינּוֹן סָאֲבִין לְגוֹבְרִיָּהוּ וְלֵאֵינּוֹן
דְּמִתְדַּבְּקִין בְּהוֹן, בְּגִין דְכַד אַבְרָהָם יָדַע
חֲכַמְתָּא, יָדַע עֲקָרָא וְשִׂרְשָׁא וּמָאֵן אַתְרָא נְפָקִי
וְשִׂטְיִין רוּחֵי מְסֻאֲבִין בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא אוּמִי
לְעַבְדֵיהּ דְלֹא יִסַּב אַתְתָּא לְבְרִיָּה מְשָׂאֵר עַמִּין.

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי. רַבָּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרָא, (שיר השירים ז) לָכֵה דוּדִי
נִצָּא הַשְּׂדֵה גְלִינָה בְּכַפְרִים. תְּנוּ רַבָּנָן הַיּוֹצֵא
לְדֶרֶךְ יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, תְּפִלָּה שְׁהִיא חוֹבָה שֶׁל יוֹם.

פְּאוּתָם שְׂיֻדְעִים אֶת סוּד רַבּוֹנָם
וַיֻּדְעִים לְדַבֵּק בְּהֶם בְּכָל יוֹם. עַל
אֲלוֹ פְּתוּב (ישעיה סד) עֵינן לֹא רְאִתָּה
אֱלֹהִים זוֹלְתָּךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ.
מָה זֶה לְמַחְפָּה לוֹ? כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר
(איוב לב) חֲכֵה אֶת אֵיּוֹב בְּדַבְרִים.
וְאֲלוֹ הֵם שְׂדוּחִקִים לְדַכּוֹר שֶׁל
חֲכָמָה וּמְדִיקִים אוּתָהּ וּמַחְפָּים
לְדַעַת אֶת בְּרוּר הַדְּבָר, וְהֵם
מְכָרִים לְרַבּוֹנָם. אֲלוֹ הֵם שְׂרַבּוֹנָם
מְשַׁתַּבַּח בְּהֶם בְּכָל יוֹם. אֲלוֹ הֵם
שְׂנַכְנָסִים בֵּין עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים,
וְאֲלוֹ נַכְנָסִים בְּכָל הַשְּׁעָרִים
שֶׁלְמַעְלָה, וְאִין מִי שְׂיַמְחָה
בְּיָדָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בָּא רְאָה, אַבְרָהָם נַכְנָס לְדַעַת
וְלַהֲדַבֵּק בְּרַבּוֹנוֹ כְּרָאוּי לְאַחַר
שֶׁהִקְדִּים אֶת מַעֲשָׂיו שְׂבַרְשׁוֹנָה,
וְזָכָה לְאוּתָם הַיָּמִים הַעֲלִיוֹנִים,
וְהַתְּבַרְךְ מֵהַמְּקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרֻכּוֹת
יוֹצְאוֹת מִשָּׁם, שְׂכַתוֹב וְה' בְּרַךְ
אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. מָה זֶה בְּכָל?
הַמְּקוֹם שֶׁל הַנֶּהַר שְׂאִין פּוֹסְקִים
מִימּוֹ לְעוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בָּא רְאָה
שְׂאַבְרָהָם לֹא רָצָה לְהִתְעַרֵב עִם
נִשְׁוֹת הָעוֹלָם וְלַהֲדַבֵּק בְּשָׂאֵר
הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁוֹת שְׂאֵר הָעַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת הֵם
מְטַמְּאוֹת אֶת הַגְּבָרִים שֶׁלָּהֶם
וְלֵאוּתָם שְׂנַדְבְּקִים בְּהֶם. מִשּׁוּם
שֶׁשְׂאַבְרָהָם יָדַע אֶת הַחֲכָמָה,
יָדַע הָעֶקֶר וְהַשְּׂרֵשׁ, וּמֵאִיזָה
מְקוֹם יוֹצְאוֹת וּמְשׁוּטְטוֹת רוּחוֹת
טְמֵאוֹת בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הַשְּׂבִיעַ
אֶת עַבְדּוֹ שֶׁלֹּא יִקַּח אִשָּׁה לְבָנוֹ
מִשְׂאֵר הָעַמִּים.

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי. רַבּוֹתֵינוּ פְּתַחוּ בְּפִסּוּק הַזֶּה
(שיר ז) לָכֵה דוּדִי נִצָּא הַשְּׂדֵה גְלִינָה
בְּכַפְרִים. שְׁנוֹ רַבּוֹתֵינוּ, הַיּוֹצֵא
לְדֶרֶךְ יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת: